

Giv din næste et godt råd- om ægtepagter

(Fordele ved at ændre formueordning)

Hvem tør komme hjem til ægtefællen og foreslå at "nu skal vi oprette en ægtepagt"? Hvem tør midt i det hyggelige planlægningsmøde om brylluppet foreslå at; "vi skal for resten også lige have møde med advokaten om en ægtepagt"? Tør forældrene, der med glæde ser datteren eller sønnen kaste sig ud i ægteskabets velsignelser?

Svaret er, at der ikke er mange, der tør! Den gode stemning kan let gå af fløjten. Derfor oprettes relativt få ægtepagter i Danmark. Flere er dog begyndt at oprette ægtepagter, af dem mange fordi der i omgangskredsen har været et konkret eksempel på, hvordan det går, når der ikke er oprettet ægtepagt.

Og det er faktisk en skam. Lad os tale om ægtepagter, som om alt muligt andet. Vi skal da selv bestemme, hvad vi vil bruge tiden til – og her som på mange andre områder gælder, at det er bedre at forebygge end at helbrede. De eneste, der kan profitere af manglende ægtepagter er advokater, der lever af at rede trådene ud, når det er gået galt. Men det er lidt negativt – langt mere tilfredsstillende er det at være med til at forebygge, blandt andet ved at fortælle, hvordan reglerne faktisk er.

En juridisk professor har sagt, at "de fleste, der gifter sig, ville lave en ægtepagt, hvis de vidste, hvad der sker, når de ikke har en"! Så enkelt og så utroligt forholder det sig.

Hvis I ikke gør noget

Når der siges ja i kirken eller på rådhuset, så følger der ikke blot en vielsesattest, men et helt nyt sæt regler om familiens økonomi. Udgangspunktet hedder "formuefællesskab". Det er et mærkeligt ord, der er mest egnet til at forvirre – for mens ægteskabet består, er der faktisk ikke så meget fællesskab i økonomien som ordet antyder. Derimod er der meget fællesskab i økonomien, når ægteskabet ophører, hvad enten det sker ved separation og skilsmisse eller ved død.

Under ægteskabet gælder særråden og særhæften. Ægtefæller hæfter ikke for hinandens gæld. Der er dog nogle undtagelser. Den vigtigste gælder skat opstået, mens ægtefællerne har boet sammen i ægteskabet, men hovedreglen er, at ægtefællernes økonomi ikke blandes sammen.

Ved separation og skilsmisse skal der deles. Forenklet udtrykt skal ægtefællerne dele positiv nettoformue. Hvis de i alt ejer en halv million efter fradrag af gæld, skal de hver have 250.000 kr. Der er særlige regler om pensioner. Udgangspunktet er, at rimelige pensioner ikke skal deles. Hvis den ene ægtefælle skylder mere væk end ægtefællen ejer (egenkapitalen er negativ)

skal vedkommendes gæld ikke deles, men den anden ægtefælle, som måske har en nettoformue på 400.000 kr., skal aflevere det halve.

Var det det, vi ville?

Mange ægtefæller har den holdning, at de gifter sig for at være fælles om børn og hjem, men ikke nødvendigvis for at have fælles formue. Det føles problematisk for en ægtefælle, at den anden måske vælger at forlade ægteskabet uden grund og så lige medtager halvdelen af formuen og hele sin pension. Var det meningen med det hele?

Det kan godt være, men i mange tilfælde kommer reglerne bag på dem, de gælder for.

Budskabet er, at der er grund til at forstå reglerne og til at beslutte om de er gode nok, som de er, eller om I ønsker det anderledes.

Og det er faktisk muligt at bestemme selv. Reglerne om ægtepagter har siden 1990 været yderst fleksible, sådan at næsten ethvert ønske kan imødekommes, og ægtepagten kan skrues sådan sammen, at den i vidt omfang kan passe til de ændrede formueforhold, som de fleste oplever hen ad vejen.

Hvordan aftales særeje?

Særeje er de aktiver, som der ved en ægtepagt er defineret som særeje. Der findes mange særejeformer, f.eks.:

- fuldstændigt særeje
- skilsmissesæreje
- ægtefællebegunstigende kombinationssæreje
- arvingsbegunstigede kombinationssæreje
- brøkdelsæreje
- aftrapningssæreje
- tidsbegrænset særeje
- genstandssæreje
- erhvervelsessæreje
- sumsæreje
- særeje om gæld
- kombinationer af de foran omtalte modeller

Særeje skal aftales skriftligt i et juridisk dokument – en ægtepagt. Den skal underskrives af begge ægtefæller og tinglyses ved personbogen. Uden tinglysning er den ugyldig. Ændringer eller ophævelse af en ægtepagt skal ligeledes tinglyses.

FORTSÆTTES ➔

Særeje kan også bestemmes af tredjemand, f.eks. i testament, i gavebrev eller i en arveforskukskontrakt. Der kan indsættes særejebestemmelser i begunstigelseserklæringer i livs- og ulykkesforsikringer og i kapital- og ratepensionskonti.

Endelig vil vi gøre opmærksom på, at der i testamenter oprettet før 1. oktober 1990 kan være indsat bestemmelser om, at arven skal være særeje. Det fortolkes som "skilsmisssæreje". Det er nødvendigt at ændre sådanne testamenter, hvis du ønsker, at arven skal blive særeje af den type, som vi kendte, da testamentet blev oprettet (før 1990), dvs. fuldstændigt særeje, således at arven ikke skal deles med svigerbørn hverken ved separation, skilsmisse eller død. Det gælder imidlertid også, hvis det ønskes, at arven kun skal være skilsmisssæreje med den begrundelse, at arvingernes ægtefæller eventuelt kan hensidde i uskiftet bo, hvis de skulle blive længstlevende. Der kan jo altid ske det, at arvingernes ægtefæller dør før testators arvinger, og i denne situation er det næppe ønsket, at arvingerne skal dele arven efter dig med deres ægtefællers dødsbo. Lovens formodningsregel medfører imidlertid, at arvingerne havner i det, som blandt jurister kaldes fælden ved skilsmisssæreje – derfor bør de gamle testamenter revideres.

Træf et valg!

En ægtepagt er din mulighed for at få den formueordning, der passer bedst. Du kan eventuelt kombinere ægtepagten med et testamente. Derved kan bl.a. opnås, at længstlevende ægtefælle ved førstaf dødes død vil sidde tilbage med $\frac{31}{32}$ af formuen. Du kan også bruge ægtepagten til at beskytte din virksomhed – og det kan du gøre samtidig med, at du så giver din ægtefælle en passende "modbeskyttelse" eller med andre ord: Hensynene afvejes mod hinanden på en god måde – en måde der tilgodeser netop jeres behov og ønsker.

Det gode råd lyder: find ud af, hvad de gældende regler betyder for dig og din ægtefælle? Hvordan ville I have det, hvis I selv skulle bestemme? Tal om det. Vær enige om at det er både fornuftigt og nødvendigt. Og tal samtidig om: Hvordan ser det for resten ud, hvis en af os dør, før vi venter det. Er vi forsikret? Arver vi hinanden så meget, som vi tror? Beslut, om I skal gøre noget, eller om det er godt nok, som det er.

Husk også, at det, som er det gode og rigtige valg i dag, måske slet ikke er det om fem år. Så har I måske fået børn eller egen virksomhed – eller noget helt tredje. Så derfor: tag "livet" op til revision mindst hvert femte år for at tjekke, om alt nu er, som I gerne vil have det.

Vil du vide mere?

Læs mere på vores hjemmeside
www.forumadvokater.dk